

מסרונים מוטיבציוניים להגברת היענות לבדיקת סקר גנטי *BRCA1/2* בקרב נשים

רותם גרינברג, תום מושקט, פרופ' שי בן שחר, דר' עדי ברלינר
מערך החדשנות, כללי

הכנס השנתי החמישי לאיכות ומצוינות מקצועית במעבדות המערך הארצי בכללית

רקע

מוטציות בגנים *BRCA1/2* ידועות כקשורות לסיכון מוגבר בעיקר לסרטן שד ו/או שחלה בנשים (1). בקרב נשים בריאות ממוצא אשכנזי, קיימת שכיחות יתר (1:100) לסרטן שד/שחלה וסוגי סרטן נוספים על רקע שינויים גנטיים באחד מגנים אלו. בדיקת הסקר *BRCA1/2* מאפשרת גילוי מוקדם של הנשאות, הקריטי לקידום והתאמה של תוכנית מעקב ייחודית למטופלת, לצורך הפחתת התחלואה והתמותה; לפיכך, עלה צורך להגביר את היענות המטופלות, בקרב כל שכבות האוכלוסייה. עדויות מצביעות על הפוטנציאל החיובי ביצירת התערבויות התנהגותיות הנשענות על מסדי נתונים ליצירת מוטיבציה להנעה לפעולה והגברת היענות (2).

מטרה

הגברת היענות לבדיקת הסקר *BRCA* לצורך הפחתת תחלואה קשה ותמותה.

שיטות

עבור כלל מבוטחות הכללית, בגילאי 25-50, נשלח מסרון (SMS) מוטיבציוני, באחד מתוך חמישה נוסחים. המסרונים נוסחו להפעלת מנגנונים פסיכולוגיים שונים, דוגמת פניה רגשית או המחשת הסיכון, להגברת המוטיבציה לביצוע הבדיקה. למסרונים התלווה קישור להסבר על הבדיקה ואפשרות לקביעת תור און-ליין. מדידת השפעת המסרונים על היענות, בוצעה בשני רבדים: (1) תקופתית- אחוז הנשים שביצעו את הבדיקה ביחס לכלל הנשים הזכאיות במהלך שנת ההתערבות- בחודשים שלפני ולאחר ההתערבות. (2) בדיקת אפקט הנוסחים השונים על הגברת היענות לבדיקה, תוך השוואה בין הנוסחים השונים וביחס לנוסח הבייסליין.

תוצאות

תוצאות ההתערבות מצביעות על עלייה בשיעורי ביצוע בדיקות הסקר. שינוי מדיניות זה הביא להכפלת שיעורי היענות לבדיקה (מ- 0.32% לפני ההתערבות ל- 0.59% לאחריה), בקרב הנשים שפנו לביצוע הבדיקה מתוך כלל הזכאיות לבדיקה בקופה. מתוך הנוסחים שנבחנו, נמצא כי הנוסח הפונה לפעולה מיידי ומסיר חסמים טכניים הגביר היענות בשיעור הגבוה ביותר- היענות של פי 1.5 בהשוואה לנוסחים האחרים. בנוסף, בקרב הנוסחים הפונים לתחושת האחריות הבריאותית האישית והמשפחתית, נמדד שיעור דומה לזה שהתקבל מנוסח הבייסליין (שאינו פונה לרגש). הנוסח המכוון ל"נורמות חברתיות" לא הגביר משמעותית את היענות לבדיקה.

סיכום ומסקנות

שימוש במסרונים מוטיבציוניים בשילוב מעטפת המאפשרת למטופלת קבלת החלטות בסביבה "בטוחה", תוך הסרת חסמים שתוצאותיהן עשויות להשפיע על התחלואה והתמותה בקרב *BRCA1/2*, טכניים, מאפשר להגביר היענות לביצוע בדיקות סקר הנבדקות ומשפחותיהן. ברם, בשל משך הזמן המושך להשלמת הבדיקה, נדרשת בחינה לטווח ארוך יותר.